SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:991

av Mårten Blix m.fl. (M)

Översyn av den statliga inkomstskatten

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om behovet av att se över den statliga inkomstskatten för att öka tillväxten, säkra skatteintäkterna och klara omställningen till följd av utvecklingen inom generativ AI och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

AI påverkar nästan alla jobb. Sverige har hittills varit världsledande i att klara den teknologiskt drivna strukturomvandlingen. Gamla meriter kommer dock inte att räcka. Den svenska arbetsmarknaden behöver bli långt bättre rustad för att klara effekterna från generativ AI, annars hotas såväl sysselsättningen som skatteintäkterna. På sikt riskerar Sverige även sämre tillväxt om inte vinsterna med AI nyttjas väl.

En av Sveriges styrkor är en positiv grundinställning till ny teknologi. När tekniken konkurrera ut jobb har nya, ofta mer välbetalda jobb, skapats på den svenska arbetsmarknaden. En del av förklaringen är partsmodellen – mellan fack och arbetsgivare – som lite förenklat kan sägas skydda människan, inte arbetet. Det innebär att Sverige ofta har varit tidig med att införa nya och effektivare arbetsmetoder samtidigt som tryggheten på arbetsmarknaden upprätthålls. I andra länder är utvecklingen trögare och de sociala kostnaderna kan ofta större. Sverige har haft en god balans mellan trygghet och innovation.

Det balansen är dock på väg att rubbas. I takt med att generativ AI får allt större genomslag riskerar Sveriges höga skatter på arbete leda till allt högre press på att ersätta människor med robotar/generativ AI. Eftersom skatt på arbete är den största skattebasen riskerar även de totala skatteintäkterna att minska om robotarna ersätter mänsklig arbetskraft. Visserligen har skatt på arbete sänkts i flera steg av Moderatledda Regeringar. Skatten på arbete i Sverige är dock alltjämt hög i ett internationellt perspektiv. De höga skatterna skapar en allt kraftigare hävstång för att byta ut människan mot robotar. AI-robotarna betalar varken inkomstskatt och eller förmånsskatt när modellerna tränas eller uppdateras. Företag åläggs däremot betala att betala såväl höga skatter på arbete som arbetsgivaravgifter. Situationen förvärras ytterligare av att staten förmånsbeskattar de människor som tränas för andra arbetsuppgifter. Människorna har en mycket tyngre skatteryggsäck att bära än robotarna.

Det räcker således inte med att mänsklig arbetskraft är mer produktiv än robotarna, den höga svenska beskattningen ger AI en fördel som riskerar bli att oöverstiglig för en växande grupp av den arbetsföra befolkningen.

Det mest rättframma sättet att minska människans skattnackdel gentemot AI är därför att minska – och på sikt helt avskaffa – den statliga inkomstskatten. Dels skulle en sådan reform underlätta rekrytering och matchningen på arbetsmarknaden, dels ökar den drivkrafterna att jobba och utbilda sig.

Minskad skatt på arbete leder inte heller till minskade skatteintäkter. Tvärtom finns det starkt stöd från forskningen att Sverige är på fel sida av den så kallade ”Laffer-kurvan.” I enkla termer innebär det att sänkt skatt på arbete leder till högre – snarare än lägre – totala skatteintäkter. Exakt hur mycket intäkterna kommer att öka är förknippat med osäkerhet, men det finns beräkningar som visar att en helt slopad statlig inkomstskatt till och med ökar statens intäkter och är självfinansierande till 130 procent (Lundberg 2016). Att inte slopa den statliga inkomstskatten är på väg att bli en dyr affär för statens intäkter och för arbetsmarknaden. Dessutom missgynnas anställda jämfört med AI-robotarna. I förlängningen riskerar produktiviteten även att fortsätta utvecklas svagt.

Mårten Blix (M)

Maria Stockhaus (M)

Lotta Högström (M)

Kristina Axén Olin (M)

Leif Gripestam (M)